

Paikkatietoasiain neuvottelukunnan toimikauden 2019-2022 2. kokous

Aika: tiistai 5.5.2020 klo 13.00–16.00
Paikka: Etäkokous

Tiedotusasia (T)
Keskusteluasia (K)
Päätösasia (P)

Osallistujat:

Puheenjohtaja

Mari Laakso, maa- ja metsätalousministeriö

Neuvottelukunnan jäsenet

Ari-Pekka Dag, sisäministeriö
Mika Honkanen, työ- ja elinkeinoministeriö (Anu Henrikssonin sijaisena)
Saku Härkönen, ympäristöministeriö
Antti Kahra, Geologian tutkimuskeskus
Eliisa Lotsari, Fiuginet
Anna-Maija Marttila, valtiovarainministeriö
Mirja Metsälä, Espoon kaupunki (Kuntaliiton nimeämä)
Maaria Mäntyniemi, liikenne- ja viestintäministeriö
Matti Pesu, Väylävirasto
Pasi Piela, Tilastokeskus
Pete Piirainen, puolustusministeriö
Tarja Riihisaari, Ilmatieteen laitos
Pekka Sarkola, OsGeo Suomi ry, ProGis ry
Ilkka Suojanen, FLIC (Laura Valojärven sijaisena)
Riitta Teiniranta, Suomen ympäristökeskus

Asiantuntijat

Antti Vertanen, maa- ja metsätalousministeriö
Jurkka Tuokko, Maanmittauslaitos (pysyvä asiantuntija)
Jari Reini, Maanmittauslaitos (klo 15 asti)

Sihteeristö

Lena Hallin-Pihlatie, Maanmittauslaitos (siht.)
Hanna-Horppila, Maanmittauslaitos

Poissa

Marko Grönholm, Terveystieteiden tutkimuskeskus

1. Kokouksen avaaminen ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13:03 ja kertoi, että asialistan osalta on päätetty ottaa käyttöön luokitus, joka ilmaisee, onko kyse tiedotusasiasta (T), keskusteluasiasta (K) vai päätösasiasta (P).

Päätettiin siirtää kohta 'INSPIRE Maintenance and Implementation Group (MIG) -ryhmän kokous' käsiteltäväksi kohdan 'Suositus julkisen hallinnon paikkatietoja koskevista rajapinnoista' jälkeen. Päätettiin lisätä asialistaan kohta, jossa hyväksytään edellisen kokouksen muistio.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Puheenjohtaja kommentoi, että viime kokouksessa esiin noussut toive käsitellä strategiatason linjauksia ei mahtunut tähän kokoukseen. INSPIRE MIG-työohjelman käsittely kuitenkin virittää miettimään myös kansallista paikkatietostrategiaa. Pöytäkirja hyväksyttiin.

3. INSPIRE-toimeenpano

3a. [INSPIRE-seuranta](#) (T)

Lena Hallin-Pihlatie INSPIRE-sihteeristöstä kertoi vuoden 2019 seurantatietojen päivityksistä sekä esitteli INSPIRE-sihteeristön suunnitelmaa INSPIRE-metatietojen päivityksestä voimassaolevan metatieto-ohjeen mukaiseksi (Metadata Technical Guidelines 2.0).

3b. [Maanmittauslaitoksen esitys aineistoluettelon muutoksesta](#) (P)

Jurkka Tuokko esitteli Maanmittauslaitoksen muutosehdotukset aineistoluettelon. Maanmittauslaitos ehdotti, että maastotietokanta poistetaan seuraavista INSPIRE-paikkatietoteemoista:

- hallinnolliset yksiköt
- maanpeite
- maankäyttö
- yleishyödylliset ja muut julkiset palvelut
- tuotanto- ja teollisuuslaitokset.

Käytiin keskustelua siitä, että kansallisen Corine-maanpeiteaineiston tuotannon rahoitus on auki sekä siitä, että Suomesta ei löydy kattavia maankäyttöaineistoja. Useat neuvottelukunnan jäsenistä ja asiantuntijoista toivat esiin, että ko. aineistoille on kansallinen tarve muun muassa tutkimuksessa ja ilmastomuutosten seurannassa ja hillinnässä kuten mahdollisten [maankäyttömaksujen](#) käyttöönotossa, ja he toivoivat, että usein päivittyvän ja yhtenäisen maanpeite- ja maankäyttöaineistojen tuottamiseen olisi resursseja. Kun kansallinen maankäyttöaineisto tulevaisuudessa saadaan, siitä voidaan laatia myös Maankäyttö-teeman mukainen INSPIRE-tietotuote. **Päätettiin hyväksyä Maanmittauslaitoksen esittämät muutokset aineistoluettelon.**

Samalla tehdään seuraavia teknisiä muutoksia aineistoluettelon:

- Väestörekisterikeskus (VRK) → Digi- ja väestövirasto (DVV)
- Luonnontieteellinen keskusmuseo (LTKM) → Luonnontieteellinen keskusmuseo (Luomus)
- Maaseutuvirasto (MAVI) → Ruokavirasto (Ruokav.)

3c. [Esitys Laajennetun sihteeristön kokoonpanon laajentamisesta](#) (P)

Hanna Horppila INSPIRE-sihteeristöstä esitteli esityksen Laajennetun sihteeristön kokoonpanon laajentamisesta. Esityksessä ehdotetaan, että kokoonpanoa laajennetaan Tilastokeskuksen, Digi- ja väestöviraston,

Traficom ja Maanmittauslaitoksen edustajilla. Maanmittauslaitoksen nykyinen edustus on tarkoitus täydentää tiedontuottajan roolissa toimivalla edustajalla. **Päätettiin hyväksyä esitys Laajennetun sihteeristön kokoonpanosta.**

3d. Uudistettujen INSPIRE-tukisivujen esittely (T)

Hanna Horppila esitteli uudistettuja INSPIRE-tukisivuja. Maanmittauslaitos ylläpitää lakisääteiset tukisivut INSPIRE-toimeenpanolle. Ne löytyvät Maanmittauslaitoksen Kartat ja paikkatiedot > Paikkatietojen yhteentoimivuus -otsikon alta. Uudistus on tehty yhteistyössä Paikkatietoalustan verkkouudistushankkeen kanssa. INSPIRE-toimeenpanoon liittyvä ohjeistus käyty läpi ja selkeytetty ja on laadittu tarkempia ohjeita. Myös paikkatietoinfraan liittyvät palvelut on nostettu selkeämmin esiin. Uudistetut sivut julkaistaan toukokuun toisella viikolla ja niistä tiedotetaan Paikkatietoverkostolle.

4. [Uusi tiedonhallintalaki ja paikkatietojen yhteentoimivuuden kehittäminen](#) (K)

Antti Vertanen maa- ja metsätalousministeriöstä piti esityksen uudesta tiedonhallintalaista paikkatietojen yhteentoimivuuden näkökulmasta. PATINEN edustajista useat ovat olleet mukana tiedonhallintolain valmistelussa. Niitä, jolle kokonaisuus ei ole niin tuttu, hän kehotti tutustumaan edellisen kokouksen kokousmateriaalina olevaan [esitykseen](#). Lisäksi hän kehotti kaikkia tutustumaan tuoreeseen [yhteistyön toimintamalli-esitykseen](#).

Vertanen kertoi, että tiedonhallintalain yhteistoiminnan kehittäminen on valtiovarainministeriön tehtävä ja se on perustamassa viisi toimeenpanoon keskittyvää yhteistyöryhmää. Paikkatiedot liittyvät keskeisesti kahden eli tiedonhallinta- ja arkkitehtuuriyhteistyöhön. Päätöksiä ja linjauksia tehdään valmisteluryhmän viimeisessä kokouksessa, joka pidetään 27.-28.5.

Vertanen esitti keskustelun pohjaksi kysymyksiä, mm:

- Tulisiko INSPIRE ja paikkatiedot näkyä tiedonhallintakartassa ja jos niin missä?
- Miten yhteentoimivuus paikkatietojen osalta tulisi PATINEN mielestä turvata?
- Mikä on paikkatietojen rooli tiedonhallinnan yhteistyössä?

Käytiin keskustelua siitä olisiko hyvä, jos paikkatiedot ja INSPIRE näkyisivät tiedonhallintakartassa. Pidettiin tärkeänä, että paikkatietoihin liittyvät erityistarpeet huomioidaan jollain tavalla. Valtiovarainministeriön edustaja kertoi, että kokonaisuudesta on rakentumassa jonkinlainen tietokanta, jossa paikkatieto voisi olla yhtenä metatietoluokkana. Mielenkiintoisina pidettiin tiedonhallintalain myötä rakentuvat yhteistyöverkostot. On vielä epäselvää, miten esimerkiksi suositustoiminta järjestetään jatkossa paikkatietojen osalta. INSPIRE-direktiivin olisi ehkä hyvä näkyä lakisääteisenä tiedonsiirtovelvoitteena. Ilmatieteen laitos nosti esiin kansainvälisen ulottuvuuden tärkeyttä, koska heidän dataansa käytetään kansainvälisesti, ja olisi tärkeitä hyödyntää jo tehtyä työtä ja lähteä kehittämään siltä pohjalta.

5. **Suositus julkisen hallinnon paikkatietoja koskevista rajapinnoista**

[PATINEN suositus julkisen hallinnon paikkatietoja koskevista rajapinnoista](#) (K/P)

Jari Reini Maanmittauslaitokselta esitteli ehdotuksen, että julkisen hallinnon uusissa rajapintapalveluissa tulisi lähtökohtaisesti käyttää avoimia ja hyvin dokumentoituja rajapintapalveluita (<https://www.openapis.org/>) ja että paikkatietoja koskevissa rajapintapalveluissa tulee uusissa, tulevaisuuden toteutuksissa käyttää ja tuottaa OGC:n (<https://www.ogc.org>) OGC-API -suosituksen (<http://www.ogcapi.org/>) mukaisia palveluita aina kun mahdollista. Hän kertoi saaneensa paikkatiedon JHS ohjausryhmän toimeksiantona pyynnön tehdä käsiteltävänä olevaa ehdotusta yhteentoimivuushaasteiden takia ja perusteli muutamilla esimerkeillä, miksi suositus on tarpeen.

Kysyttiin pitäisikö ennen suosituksen hyväksymistä ensin olla varmuutta siitä, että OGC API Features hyväksytään yhtenä latauspalvelun toteutustapana INSPIRE:ssä. Reinin mielestä ei ole tarvetta odottaa tätä päätöstä, sillä nykyiset INSPIRE:n rajapintateknologiavaihtoehdot säilyvät, ja nämä OGC- ja GeoJson toteutukset ovat helpompia ei-paikkatieto-orientoituneille käyttäjille.

Tuotiin esiin, että tiedonhallintalain vaarana on, että ministeriöt ratkaisevat asiat ja tuottavat rajapinnat omista lähtökohdistaan. Tähän tämä suositus voisi auttaa, mikäli PATINE:n jäsenet pitävät sen vahvasti esillä omilla toimialueillaan.

Puheenjohtaja totesi, että PATINE on päättänyt antaa suosituksen liitteen mukaisen tekstin mukaisesti.

Sovittiin myös, että PATINE ylläpitää ko. suositusta toistaiseksi. Tiedonhallintalain organisoituminen voi muuttaa tilannetta. Suositus voidaan viedä osaksi [JHS-180 Paikkatiedon sisältöpalvelut](#), kun se on hyväksytty INSPIRE-toimeenpanon yhtenä toteutustapana.

6. INSPIRE Maintenance and Implementation Group (MIG) -ryhmän kokous

[MIG työohjelmaluonnoksen 2020-2024 käsittely](#) (K)

Puheenjohtaja kertoi, että maaliskuun MIG-kokous peruutettiin. Edellisen PATINE:n kokouksen jälkeen komissio kuitenkin kutsui MIG-ryhmän edustajat osallistumaan epäviralliseen webinaariin 28.4. Webinaarissa käsiteltiin lähinnä MIG:in työohjelmaluonnosta.

Alustava työohjelma on sisällöltään hyvin laaja ja se on vahvasti integroitu EU:n datastrategiaan ja komission Green Deal -ohjelmaan. Ohjelma sisältää sekä ennen 1.1.2022 tapahtuvan INSPIRE-direktiivin evaluointia (Area of work 1: 2020-2022) että sen jälkeen käsiteltäviä työalueita. [Webinaarin materiaalista](#) käy kattavammin ilmi työalueiden sisältöjä ja Sli.do-sovelluksen avulla käytyjen epämuodollisten äänestysten tuloksia.

SYKEN edustaja toi esiin, että kun vastataan tiedusteluihin PSI-direktiivin mainitsemien high value dataset -tietovarantojen tulkinnasta, tulisi tarjota mahdollisimman pitkälle samoja aineistoja, kuin mitä INSPIRE:en on raportoitu (aineistoluetelo) ja vain tarvittaessa korjata INSPIRE:ssä todettuja puutteita. Olisi syytä välttää eri direktiiveistä koituvia erilaisia vaatimuksia.

Tuotiin esiin, että [EU datastrategia](#) on [kommentoitavana](#) 31.5. mennessä.

MIG-ryhmän seuraava virallinen kokous pidetään 18.-19.6. virtuaalokokouksena. Kesäkuussa käsitellään MIG:in työohjelmaa uudestaan. Se hyväksytään viimeistään MIG-ryhmän syksyn kokouksessa, joka näillä näkymin pidetään marraskuussa.

7. Paikkatietopoliittisen selonteon toimeenpano (T)

Puheenjohtaja kertoi, että GeoForum Finland ry:n perustaminen on viivästynyt koronatilanteen vuoksi. Yhdistys pyritään perustamaan kesäkuussa tai pian lomien jälkeen.

8. [Paikkatiedot tehokäyttöön -ohjelma](#) (T)

Jurkka Tuokko kertoi kuulumisia Maanmittauslaitoksen vetämästä Paikkatiedot tehokäyttöön -ohjelmasta. Nostona hän mainitsi, että MML on käynnistämässä maastotietojärjestelmän uudistamisen ja että kansallisen maastotietokannan (KMTK) tuotanto käynnistyy rakennusten osalta kesäkuussa. Lisäksi hän kertoi, että

MMM:n on asettanut strategisen ohjausryhmän osoitetietojärjestelmän toteuttamiseksi ja että sen ensimmäinen kokous on pidetty. Ohjausryhmässä ovat edustettuina MMM, VM, YM, SM, LVM, PLM, Kuntaliitto, DVV, MML ja Kehto-kunnat.

9. Muut asiat

Fiuginet:in edustaja Eliisa Lotsari kertoi, että oGIIR-hanke on päättynyt. Jatkohanke on suunnitteilla. Valmistelussa ovat mukana muun muassa Turun yliopisto, Maanmittauslaitos ja Itä-Suomen yliopisto.

Tuotiin esiin viime kokouksessa sovittu asia, että PATINEn kokouksissa halukkaat voisivat kertoa kuulumisiinsa. Puheenjohtaja pyysi jäseniä ehdottamaan aiheita sihteeristölle. Kokouksissa voisi hyvin olla tilaa vaihtuvalle ajankohtaiskatsaukselle. Päätettiin tiedustella, olisiko Tilastokeskuksella mahdollisuus kertoa tarkemmin paikkatietotoiminnoistaan ensi kokouksessa.

Puheenjohtaja kertoi, että INSPIRE konferenssi on peruutettu, mutta fyysisen kokouksen sijaan järjestetään kaikille avoin [Online konferenssi 3.-12.6.](#)

Lena Hallin-Pihlatie INSPIRE-sihteeristöstä kertoi, että ISO TC-211 ryhmän paikkatietostandardikokous pidetään etäkokouksina 2-12.6. välisenä aikana. 10.6 pidetään kaikille avoin ns. Standards in Action työpaja.

GeoForum Finland ry:n nimissä on perustettu ns. Korona-paikkatietoryhmä, joka pitää säännöllisiä tapaamisia ja joka järjestää webinaareja siitä, miten paikkatiedot auttavat koronakriisissä. Lisätietoja toiminnasta löytyy osoitteesta <https://geoforum.fi/>

Seuraava kokous pidetään etäkokouksena 11.6. klo 13-16.